

**CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ PRINCIPATUL TRANSILVANIEI ÎNTRE MĂRIRE
ȘI DECĂDERE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XVII-LEA**

(Cluj-Napoca, 22 noiembrie 2010)

În ziua de 22 noiembrie 2010, la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca a avut loc simpozionul dedicat principatului Transilvaniei și evoluției sale istorice în a doua jumătate a secolului XVII. Prin organizarea acestei manifestări de către Institutul nostru, în special de către colectivele de istorie medievală și premodernă, s-a dorit să fie reactualizate evenimentele care au avut loc la mijlocul secolului XVII, declanșate de eșecul campaniei din Polonia a principelui Gheorghe Rakoczi II, cu perindarea pe tronul princiar a lui Acațiu Barscai, principe de origine română, a lui Ioan Kemény și, în final, cu îndelungata domnie a lui Mihail Apafi până la instaurarea stăpânirii habsburgice.

Organizatorii au dorit o repunere în discuție a unor clișee mai vechi privitoare la această perioadă, considerată, la modul general, ca una a decăderii politice, economice, militare etc. În același timp, prin această conferință cu participare internațională, s-a avut în vedere readucerea în atenția cercetării istoria unei epoci neglijate în ultimele decenii.

Cuvântul de deschidere susținut de dl prof. univ. dr Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului, a evidențiat, pe de o parte, noul sediu al Institutului de Istorie iar, pe de altă parte, a creionat contextul politic și istoric al perioadei analizate.

În comunicarea sa, dna dr. Susana Andea, cercetător al Institutului de Istorie, intitulată *Autoritatea princiară între reglementari juridice și puterea stărilor*, a încercat să demonstreze, pe baza analizei comparative a condițiilor impuse de stări principilor la urcarea pe tron și respectarea lor ulterioară, a frecvenței convocării stărilor în adunări, a funcționării Consiliului princiar, că este necesară o viziune mai nuanțată asupra domniei lui Mihail Apafi.

Comunicarea dlui prof. univ. dr. Călin Felezeu, de la Facultatea de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, intitulată *Schimbarea statutului juridic a principatului Transilvania (1658)*, a insistat asupra decăderii statutului Transilvaniei în raporturile cu Poarta, prezentând și evoluția ei până la asediul Vienei (1683) din perspectiva cercetătorului familiarizat cu sursele otomane.

Prezentări interesante au fost susținute apoi în cele două secții. Dl dr. Ioan Dregan, directorul Direcției județene Cluj a Arhivelor Naționale, în comunicarea *Categoriile juridice ale nobilimii românești din Transilvania în sec. XVII–XVIII*, a ținut să pună în discuție un subiect de interes la ora actuală care necesită noi clarificări. O notă aparte prin tema aleasă, ca și prin abordarea ei, a fost dată de materialul intitulat *Începuturile iudaismului în Transilvania la mijlocul secolului al XVII-lea. Prima comunitate de la Alba Iulia*, prezentat de dl dr. Haraszi György, cercetător științific al Academiei Maghiare de Științe din Budapesta.

Îndelungata experiență în arhive acumulată de dl dr. Ioan Dordea a fost valorificată în comunicarea *Încercări de reorganizare a sistemului de exploatare, transport și comercializare a sării în Maramureș (sec. XVII–XVIII)*. Rezultatele cercetărilor asidue efectuate în bibliotecile din Italia de dna dr. Veronica Turcuș, cercetător la Institutul nostru, s-au concretizat în comunicarea *Principatul Transilvaniei în publicațiile interbelice ale Școlii Române din Roma (sec. XVII)*. Aspecte privitoare la viața cotidiană, în special la alimentația curții princiare, au fost regăsite în comunicarea dlui dr. Anton Dörner, cercetător la Institutul de Istorie, intitulată *Bucătaria curții princiare în a doua jumătate a sec. al XVII-lea*, în timp ce informații privitoare la istoria militară a principatului au fost prezentate de dl dr. Florin Ardelean, în comunicarea *Steaguri de mercenari străini la curtea lui Mihail Apafi*.

Secțiunea a doua a beneficiat și ea de comunicări valoroase. Unele dintre ele s-au oprit asupra istoriei instituționale, în timp ce altele s-au preocupat de istoria hârtiei. Din prima categorie menționăm aici comunicarea dnei Livia Ardelean de la Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale, intitulată *Îndatoririle oficialităților comitatului Maramureș în sec. XVII oglindite în protocoalele congregațiilor nobiliare ale comitatului*, bazată preponderent pe investigarea actului de epocă. În aceeași categorie am

include apoi și interesanta comunicare a dlui dr. Adrian Magina de la Muzeul de Istorie din Reșița, *Notarii Caransebeșului (sec. XVII)*, precum și pe aceea a dnei Livia Magina de la același Muzeu de Istorie din Reșița, intitulată *Prerogativele juridice ale judeului sătesc (sec. XVII)*.

Comunicarea dnei Mirela Cărăbineanu de la Direcția județeană Cluj a Arhivelor Naționale, *Hârtie și filigran în cancelaria princiară (sec. XVII)*, și cea a dlui dr. Adinel Dincă, cercetător la Institutul nostru, intitulată *Libri inutili: despre soarta cărții medievale în Transilvania premodernă (sec. XVI–XVII)*, au diversificat paleta largă a diferitelor aspecte din istoria Principatului transilvănean.

Concluziile acestei reuniuni științifice au reafirmat dorința organizatorilor de a publica într-un volum comunicările prezentate și de a repeta în viitor asemenea conferințe.

Susana Andea